

eerder

IK BEN VIJF jaar.

Bijna op de kop af.

Dat weet ik. Vijf jaar en een paar dagen en een paar nachten.

Het is alsof mijn verjaardag nog maar net voorbij is; ik zat aan de keukentafel met mamma aan de ene kant en pappa aan de andere en Eliot en Julia tegenover elkaar toen ik in één keer de vijf kaarsjes op de taart mocht uitblazen die in het midden van de tafel stond. De kaarsjes waren rood en als je goed keek, helemaal onderaan, ook een beetje blauw.

Een paar dagen en een paar nachten.

Voor ik ga zingen kuch ik eerst een paar keer, dat doe ik meestal en ik kijk er dan vrolijk bij, want van zingen word ik altijd blij. Ik vind het zo'n mooi liedje. Lang zal ze leven. Als ik hard zing, weerkaatsen de muren en het plafond mijn stem en komt het geluid weer bij me terug, dan kan ik de woorden in mijn armen opvangen, ze vasthouden.

Lang zal ze leven. Lang zal ze leven.

Zolang ik zing, hoor ik de tv niet. Kinderfilmpjes – ik heb er bijna de hele dag naar gekeken. Net als gisteren. En eergisteren. Vroeger mocht ik dat niet. Nu wel.

Ik ga staan. Ik vind het moeilijk om op de grond te blijven zitten als mijn benen willen bewegen, en dat willen ze vaak. Ik huppel de kamer uit, de grote kamer in, waar ik heel voorzichtig moet zijn; ik mag niet op de bank zitten, die is bijna nieuw en ik mag me niet vasthouden aan de glazen tafel, anders komen er vlekken op die eruitzien als vingers.

Ik loop huppelend naar de kamer van Eliot, die op zijn grote

bureaustoel zit en met de lamp aan doet alsof hij leest; ik kan zien dat hij het boek alleen maar heeft opengeslagen en voor zich op het bureau heeft gelegd. Maar hij kán lezen, dat weet ik, hij zit al in de tweede klas. Eliot is de laatste dagen liever voor me geweest dan anders. Misschien omdat ik net jarig ben geweest. Ik ben geen vier meer, ik ben groot. Hij duwt me niet meer weg bij zijn racebaan, die hij anders altijd boven op de kast zet, zodat ik er niet bij kan. En hij heeft me ook zomaar twee keer laten winnen met het blauwe autootje met een gele streep op het dak – vroeger deed-ie dat nooit.

Ik huppel altijd op één been. Bij elke sprong. Als ik een keer per ongeluk twee benen gebruik, moet ik teruglopen en het overdoen. Dat heb ik zelf bedacht.

In de kamer van Julia staat een oud poppenhuis. Daar mag ik niet aan komen. Als ik het toch doe, rent Julia naar mijn kamer om hard aan mijn poppenkast te schudden. Maar nu slaapt mijn grote zus. Op haar buik en met haar gezicht naar de muur. Julia ziet niets, ook niet dat ik de piepkleine meubeltjes die op de bovenverdieping van het poppenhuis horen te staan, nu naar de begane grond heb verhuisd.

Hier kan ik niet huppelen. Anders merkt ze dat ik in haar kamer ben. Ik moet de deur uit sluipen. Als Julia wakker wordt en mij bij haar poppenhuis ziet, zet ze het op een schreeuwen en krijg ik misschien wel klappen.

Mamma zit op een stoel in de keuken, ze lacht een beetje. Niet zo dat je het kunt horen, maar haar mond staat blij terwijl ze naar haar vijfjarige dochter kijkt. Ze is nu al een hele tijd blij en dat vind ik heerlijk. Als mamma lacht, kan het haar niks schelen dat ik geel sinaasappelsap direct uit het pak drink en er een beetje sap langs m'n kin druipt en op de vloer druppelt. Of als ik een hand basterdsuiker of meel over de keukentafel strooi om iets te gaan bakken. Ik hou me vast aan de tafelrand en ga op mamma's schoot zitten. Als ik daar zit, kan ik altijd makkelijk met haar praten; wanneer ik mijn oor tegen haar buik leg en luister naar

haar stem diep vanbinnen, kan ik de woorden al horen nog voor ze naar buiten komen.

Nadat ik een poosje op mamma's schoot heb gezeten, huppel ik – altijd weer op één been – naar de hal, naar de rieten stoel die een beetje kraakt en waar pappa zit. Daar zit hij vaak, hij leest veel kranten. Misschien omdat het daar tussen de schoenen, de jassen en de paraplubak lekker stil is. Ik luister, ja. Het is er echt stil. Het is een brede stoel, meer een fauteuil, dus ik kan er gemakkelijk naast; ik denk dat pappa het liefst wil dat ik zo ga zitten, zodat hij zijn armen kan bewegen als hij de bladzijden van die grote, ritselende krant omslaat.

Eliot en Julia en mamma en pappa. Ik vind ze nu nog liever dan daarvoor. Ik mag zoveel praten als ik zelf wil. En zij luisteren alleen maar.

Het is fijn om vijf jaar te zijn.

En om na m'n vijfde er alweer een paar dagen en nachten bij te hebben.

Ik ga weer zingen. Lang zal ze leven. Lang zal ze leven. Ik zing nu hard. Zo hard dat ik niet hoeft te horen dat er wordt aangebeeld. En dat er nog een keer wordt gebeld. Maar als ik even stop met zingen, hoor ik het toch. Ik laat me van pappa's stoel glijden en ren zo hard ik kan naar de voordeur; als ik op m'n tenen ga staan en dan recht omhoogspring, kan ik net bij de knop die je moet omdraaien om de deur open te maken.

Mamma heeft me geleerd dat je de deur altijd op slot moet doen. Dat die glimmende ijzeren knop eruit moet zien als een rechte glimlach en niet als een neus.

Die knop probeer ik nu om te draaien.

EEN MOOIE DEUR.

Sterk, donker hout, vroeg twintigste-eeuws. Dat past goed bij het doffe belgeluid dat langzaam het hele portaal vult en het trappenhuis met de enigszins uitgesleten, iets te diepe traptreden, het hoge witte, bijna sierlijke plafond en het gebloemde behang waarvan de bloemen bij elke volgende etage nog levendiger uit de muur lijken te groeien. Ewert Grens staat in het centrum van Stockholm voor de deur van een appartement en drukt voor de derde keer op de bel.

‘Er is daar iemand binnen. Ik hoor het de hele dag. Door de vloer van mijn woonkamer en de hal en zelfs via het toilet. Hebt u enig idee hoeveel herrie er door een vloer omhoog kan komen zonder dat het geluid in kracht afneemt?’

Een dunne, irritante stem achter zijn rug. Grens draait zich niet om en reageert niet op de vraag, belt voor de vierde keer aan.

‘Er loopt daar iemand al dagen te zingen – een van de kinderen, dat weet ik heel zeker, ze hebben er drie. En het geluid van de tv, ook die staat minstens al een paar dagen aan. En niet alleen overdag – zelfs ’s nachts. Ik ben de buurman, heb de politie gebeld. Ik woon in het appartement erboven.’

De inspecteur kijkt nu naar de persoon die achter hem staat. Een man, over de veertig, zijn armen over elkaar. Een type dat hij niet mag, ook al heeft hij geen idee waarom niet, gewoon een gevoel. Zo’n type dat nieuwsgierig zijn oor tegen deuren te luisteren legt.

‘Lang zal ze leven.’

‘Wat?’

‘Het liedje dat dat kind zingt. “Lang zal ze leven”. Ik hoor het haar continu zingen.’

Kennelijk een buurman, die 112 heeft gebeld omdat hij een vreemd geluid heeft gehoord.

En die opnieuw heeft gebeld toen hij een vreemde lucht had geroken.

‘Ik moet u verzoeken om naar uw eigen woning terug te gaan.’

‘Maar ik heb toch ...’

‘Ja, en daar hebt u goed aan gedaan. Maar nu wil ik dat u weer naar boven gaat. Ik zorg hier voor de rest.’

Grens wacht tot hij alleen is en drukt dan voor een laatste keer op de bel, iets langzamer nu. Als er niemand opendoet, bukt hij om de klep van de brievenbus op te tillen, maar nog voor hij dat heeft gedaan, hoort hij dat iemand binnen het slot probeert om te draaien. Iemand die het niet lukt, die het nog een keer probeert – kleine plofjes op een houten vloer.

‘Politie!’

Weer die plofjes, alsof er binnen iemand staat te springen.

‘Politie, doe de deur open!’

Een slot dat ten slotte met veel moeite wordt opengedraaid. Een deurknop die in beweging lijkt te komen.

Ewert Grens heeft een hekel aan vuurwapens. Maar nu trekt hij zijn dienstwapen uit de schouderholster en doet hij een stap achteruit.

Ze heeft tamelijk lang haar. Blond. Hij heeft geen ervaring met kinderen, maar als hij moest schatten – misschien vier, hoogstens vijf jaar.

Ze draagt een rood jurkje. Op haar borst en buik zitten grote vlekken, vermoedelijk etensresten.

‘Hallo. Is je moeder of vader thuis?’

Ze knikt.

‘Mooi. Kun je ze even halen?’

‘Nee.’

‘Nee?’

‘Ze kunnen niet lopen.’

Eigenaardig.

Dan die geur, die scherpe, doordringende geur die hem zo bekend is, die hij al in het mooie trappenhuis meende te hebben geroken, maar die pas zijn bewustzijn binnendringt als hij een klein stukje de hal in is gelopen en hij voor een man staat die tussen de kapstok en een schoenenrek achterover in een stoel zit.

‘Dit is mijn pappa.’

Het grote gat zit rechts in zijn voorhoofd. De kogel heeft hem recht van voren van dichtbij getroffen, vermoedelijk een revolver met semigemantelde munitie, de helft lood, de helft titanium.

‘Ik heb toch gezegd.’

De andere schotwond is iets kleiner, daar is de kogel onder een schuine hoek de linkerslaap binnengedrongen.

‘Dat ze niet kunnen lopen.’

Nog voor Ewert Grens kan reageren, ziet hij hoe ze bij haar vader op schoot kruipt, zijn stijve, onwillige handen opzijduwt, zodat ze naast hem kan gaan zitten, in de ruimte tussen zijn rechterdij en de stoelleuning.

‘Kom maar mee.’

‘Ik moet eerst nog even met mijn pappa praten.’

‘Kom maar bij mij.’

Grens heeft nog nooit zo’n klein meisje vastgehouden, ze is zwaarder dan hij had gedacht. Voorzichtig pakt hij haar vast, tilt haar op.

‘Zijn er nog meer?’

‘Meer?’

‘Zijn er behalve jij en je pappa nog meer mensen thuis?’

‘Ze zijn allemaal thuis.’

Haar moeder zit in de keuken op een stoel. Ze lijkt met haar ogen dicht te glimlachen, het gezicht verstijfd, de lippen bevroren. Twee kogelgaten, net als bij de vader, één in het voorhoofd, één in de slaap. Suiker en meel op tafel, op haar kleren en op de vloer, die onder zijn schoenzolen plakkerig aanvoelt. Grens’ oog valt vooral op de taart. Nog onaangeroerd op de grote tafel, vijf gedooftde kaarsjes, groene marsepein.

‘Van mij. Mijn taart.’

‘Die ziet er lekker uit.’

‘Ik heb de kaarsjes zelf uitgeblazen.’

Haar broertje en zusje zijn op de plekken die ze aanwijst. Elk in hun eigen kamer. Daar bevinden ze zich al een poosje. Het zusje ligt op haar bed, een kogelgat in het achterhoofd, haar broertje zit aan zijn bureau, bij hem zit het gat iets hoger in de schedel.

Dat verdomde geluid; een tv, hoog volume, kinderfilmpjes. Ewert Grens zet het toestel uit.

Door de stilte lijkt de lege woonkamer nu nog leger.

Te veel ruimte voor de afschuwelijkste lucht die hij ooit heeft geroken.

Hij gaat op de brede bank zitten, glanzend zwart leer. Het meisje heeft hij in een fauteuil gezet; ze lijkt niet bang, neuriet zacht in zichzelf.

‘Je kunt mooi zingen.’

‘Lang zal ze leven.’

‘Heel mooi. Ben je pas jarig geweest?’

‘Ja.’

‘Vijf? Net als de kaarsjes op de taart?’

‘En een paar dagen.’

‘Een paar dagen?’

‘En een paar nachten.’

Ewert Grens kijkt om zich heen, doet zijn best om rustig adem te halen, regelmatig.

Een paar dagen en een paar nachten.

Zo lang heeft dit kleine meisje al in deze lucht geleefd.

nu

eerste deel

HIJ HAD NOOIT van de zomer gehouden.

's Zomers leek er altijd iets tegen zijn huid te schuren, iets waarvan hij uiteindelijk besloten had er niet meer tegen te vechten. Het was nu eenmaal niet anders. De warmte. De stad die stilviel. Mensen die in een korte broek rondliepen en luidkeels lachten.

Hoofdinspecteur Ewert Grens lag op een bruine manchester bank waarvan de randen versleten waren, zijn hoofd op de iets te hoge armleuning, zijn rug verdronken in kussens die al jaren te zacht waren. De aangename muziek – Siw Malmkvist met haar songs uit de jaren zestig die ze alleen voor hem zong – stroomde uit de oude luidspreker die hij op de boekenplank had ingeklemd tussen overvolle ordners en mappen met onderzoeksmateriaal. De beide ramen in zijn kamer stonden wijd open. Het was nog maar ochtend en nu was het al zevenentwintig graden, zowel buiten als binnen. Hij was opgehouden ertegen te vechten toen hij beseft had dat hij niet de enige was. Er waren er meer die in de maanden juni, juli en augustus een metamorfose ondergingen – mensen die niet tegen de warmte vochten, maar tegen anderen. Die verrekte hitte kroop bij hen blijkbaar naar binnen, wekte hun agressie op en zorgde ervoor dat ze hun grenzen verlegden. En gevangenis waren dan niet de enige plekken in Stockholm waar het aantal vechtpartijen toenam, ook buiten de muren kromp de werkelijkheid zodra de verstikkende warmte mensen smoorde. En als het hart sneller moest pompen, vielen er klappen; mensen brachten elkaar in die maanden meer letsel toe dan in andere jaargetijden en er vielen meer doden. Hij had zijn hele werkende leven moordzaken onderzocht en had het altijd het drukst gehad tijdens de nachten

dat het nauwelijks donker werd. Het was al lang geleden dat hij buiten de wintermaanden een dag vrij had genomen.

Er klopte een hand hardnekkig op de deur van zijn kamer.

Wat hem betrof mocht die hand dat blijven doen.

Zijn nek was stijf en gevoelig, zijn been deed pijn, zoals altijd. In deze stoffige gang van de recherche was hij de oudste, de op één na oudste van het hele politiecorps. Nog minder dan een halfjaar te gaan, tot het grote zwarte gat dat hem nog meer vrees aanjoeg dan zijn bed thuis, het soort gat zonder bodem waar je ruggelings in viel. Het enige waaraan hij niet mocht denken, het enige waar hij voortdurend aan dacht.

Dat kloterige geklop op zijn deur. Het hield maar niet op.

Meer dan veertig jaar. Godallemachtig. Hij was zoveel jonger toen hij dit gebouw was binnengekomen en er direct van overtuigd dat hij hier thuishoorde. Zo jong dat hij zich niet gerealiseerd had dat het op een dag afgelopen zou kunnen zijn. Niet omdat je dat zelf wilde, maar omdat de samenleving – waarvan je nooit deel had willen uitmaken – dat voor je had beslist.

‘Ewert?’

Nu was kloppen blijkbaar niet meer genoeg. Nu werd er ook door het sleutelgat geroepen.

‘Ik weet dat je er bent, Ewert. Ik kom nu binnen, wat je er ook van vindt.’

Hij lag nog steeds op de versleten manchester bank toen de deur openging. Voor ze hem achter zich dichtdeed, keek ze eerst heel even naar hem, waarna ze resoluut naar de cassetterecorder liep en de muziek uitzette. Siw zweeg. De songs uit de tijd dat alles ongelooflijk veel eenvoudiger was.

Mariana Hermansson.

Misschien de enige op het hele bureau die nooit voor hem zwichtte, de enige die hem kon uitdagen en die, als ze dat deed, geen flauw idee had waarom haar chef elke keer trots glimlachte.

‘Een inbraak, Ewert.’

Zij die een kamer helemaal achter in de gang had. Zij die ooit

in de zomer als invalkracht was binnengekomen, die zich door de bureaucratie had geworsteld en daarbij een lange rij andere gegadigden was gepasseerd. Zij van wie hij had leren houden, de dochter die hij zelf nooit had gehad en die af en toe een hand op zijn arm legde als ze met hem praatte, antwoorden eiste op vragen die hij liever niet wilde horen, hem aankeek, om hem lachte, hem onzeker maakte op de enige plek waar hij zich zeker voelde.

‘En ik zou graag willen dat je er even naar keek.’

Hij ging op de rand van de manchester bank zitten, rekte zich uit, geeuwde en wees naar zijn bureau met de stapels papier.

‘Met inbraken kan ik me niet bezighouden. Er gaan in deze stad veel te veel mensen dood. En die vragen, zoals je weet, alle tijd die ik heb.’

Ze gaf niet op, dat had hij kunnen weten.

‘Dalagatan 74.’

‘Ja?’

‘Derde etage.’

‘Ja?’

‘Appartement nummer 1301.’

In haar hand had ze een envelop die ze hem wilde geven, maar hij keek ernaar zonder hem aan te nemen.

‘Is het in jouw kamer ook zo warm, Hermansson? Het ventilatiesysteem, ik weet het niet, maar het lijkt niet te werken.’

Ze ging naast hem op de manchester bank zitten, die al zo afgeleefd was dat ze bijna tot op de grond zakten.

‘Een inbraak, Ewert. Maar zonder dat er iets is gestolen. Dus heb ik hem eerst terzijde gelegd, omdat ook ik geen ... tijd heb.’

Ze knikte naar de stapels papier op zijn bureau. Hij wist hoe haar eigen kamer eruitzag. Nog meer stapels op haar bureau. En dezelfde hoeveelheid op de vloer.

‘Daarna heb ik gedaan wat ik altijd doe. Voor ik de aangifte weglegde, heb ik even ingelogd in ons RAR-systeem om te checken of er in de omgeving van dat adres in de afgelopen jaren misschien andere misdrijven zijn gemeld.’

Ewert Grens rekt zich nogmaals uit, nu zonder te geeuwen. Hij was het zich niet bewust, maar haar stormachtige binnenkomst, de muziek die ze uitzette en haar stem die zijn aandacht opeiste, dat alles deed hem glimlachen.

Natuurlijk, het RAR, het digitale aangifteregister. Hij had het haar zelf geleerd.

‘Ja?’

‘Het gangbare beeld. Veel diefstallen. Meer mishandelingen dan je in zo’n buurt zou verwachten. Tamelijk veel drugs. Een paar moordzaken.’

Ze boog zich iets naar voren, wees met de envelop in haar hand naar zijn borst, tot hij hem aannam.

‘Maar geen aangifte die ik in verband kon brengen met de inbraak. Niets wat kon verklaren waarom iemand midden op de dag inbreekt in een appartement in de binnenstad, daarbinnen ongestoord rondloopt en er vervolgens voor kiest weer te vertrekken zonder iets mee te nemen.’

‘Als ik de deur van mijn kamer nou eens openzet, Hermansson? Wat denk jij? Als een van de collega’s zijn deur en ramen ook open heeft staan, krijgen we misschien een beetje frisse lucht. Het is al zeventwintig graden. En er komen er nog vijf bij.’

‘Ik wilde net uitloggen en de aangifte wegleggen, toevoegen aan de overige 56 duizend onopgeloste zaken in onze regio. Zodat Wilson het dossier over een paar maanden kan afsluiten.’

In zijn hand had Ewert Grens de envelop, die hij nu als een waaier voor zijn gezicht heen en weer wapperde om een minimaal zuchtje wind in de richting van zijn natte voorhoofd te brengen. Ze trok hem uit zijn hand, haalde er een vel papier uit, legde het met de tekst naar boven op het wankele tafeltje naast de bank en wees met een ongeduldige vinger naar de onderste drie regels.

‘Tot ik dit zag. Een notitie onderaan dit afschrift uit het register. Een rood vlaggetje, dat waarschuwt voor een oudere zaak waarvan het dossier niet digitaal beschikbaar is, waarvan in de kelder, in het archief van het getuigenbeschermingsprogramma, alleen

een papieren exemplaar wordt bewaard. Een zeventien jaar oud onderzoek. Een onderzoek van het soort misdrijven waar jij je mee bezighoudt – mensen die in deze stad om het leven worden gebracht.’

Een oude notitie. Een rood vlaggetje.

Bij elke aangifte in verband met het adres Dalagatan 74 dient – ongeacht de aard van het misdrijf – direct contact te worden opgenomen met hoofdinspecteur Ewert Grens.

‘Die aantekening heb jij gemaakt, Ewert. En ondertekend.’

Het vel papier lag daar op het tafeltje, en haar vinger bleef naar de regels wijzen die hij volgens haar moest zien. Dat deed hij ten slotte – hij keek ernaar.

‘Zeventien jaar geleden?’

‘Ja.’

‘Moord?’

‘Ja, of ... beter gezegd: vier moorden. Een moeder. Een vader. Een dochter. Een zoon.’